

ปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด
หนองบัวลำภู

PROBLEMS AND GUIDELINES FOR THE EDUCATIONAL MANAGEMENT OF EARLY CHILDHOOD
DEVELOPMENT CENTERS IN THE LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATIONS IN NONG BUA LUM
PHU PROVINCE

นิจรา สารอาจ

นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ศิษย์พงศ์ ศรีจันทร์

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู 2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) เพื่อหาแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 280 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -Way ANOVA) โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และหากพบการแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบด้วยการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 4) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 5) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงานและหน่วยงานที่สังกัดโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านตำแหน่งหน้าที่ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และหน่วยงานต้นสังกัด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3) แนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการกำหนดนโยบาย แผนและ

งบประมาณประจำปี จัดหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่ง มีการนิเทศ กำกับติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบ 2) ด้านบุคลากร ควรจัดหาบุคลากรทางการศึกษาให้มีจำนวนเพียงพอและสอดคล้องกับจำนวนเด็ก มีคุณสมบัติและความเหมาะสมตรงตามตำแหน่งหน้าที่ 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรจัดทำแผนพัฒนา ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมให้มีความปลอดภัยและเพียงพอ 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้มากขึ้น เช่นการจัดทำแผน การทำวิจัย การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ การสอนแบบโครงงาน และควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาประเมินการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานตรงตามหลักสูตรแกนกลางที่กำหนด 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน นักเรียน มีส่วนร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ มีการสร้างเครือข่ายหรือคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆอย่างต่อเนื่อง 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างเครือข่ายทั้งระดับตำบล อำเภอและจังหวัด มีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน.

คำสำคัญ: ปัญหา, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research were : 1) to study problems of early childhood educational management of the childhood development centers under local government organizations in Nong Bua Lum Phu Province 2) to compare the problems of early childhood educational management of the childhood development centers under local government organizations in Nong Bua Lum Phu Province according to opinions of personnel in the centers and 3) to investigated the guidelines of early childhood educational management of the childhood development centers under local government organizations in Nong Bua Lum Phu Province . The samples of this research were total 280 persons who were working in the centers, selected from a total population through the table of Krejcie and Morgan. The instrument of the research used to collect data was the rating-scale questionnaire with the entire validity of 0.981. The statistics used to analyze the data were comprised of frequency, percentage, mean, standard deviation. The t-test for independent samples and the one-way analysis of variance (ANOVA) by using F-test. In case paired differences were found, the Scheffe's method was utilized. The data obtained from the interview were analyzed by content analysis.

The research findings were found as follows:

1. The problems of early childhood educational management of the childhood development centers under local government organizations in Nong Bua Lum Phu Province were overall found at moderate level. The problems were ranged in descending order by their mean values as follows: 1) the management of the Child Development Center 2) the personnel 3) the academic and curriculum activities 4) followed by the network to promote early childhood development 5) the building and environment and safety 6) participation and support of all sectors respectively.

2. The comparison of the problems, classified by their educational levels, positions, working experiences, school type. The samples had no overall difference and in each aspect. However, considered each aspect, classified by school type and working experience was found to be different at a statistically significant level of .05.

3. The guidelines of early childhood educational management as follows: 1) for the aspect of the center management, should provide a policy, annual plan and budgets and supervise and monitor the personnel's performance systematically 2) for the aspect of the personnel, should provide a sufficient educational personnel and appropriate to his position 3) for the aspect of the building, should Provide a plan for developing and restoring the buildings and environment to be safe and enough to amount of the students 4) for aspect of the environment and safety, should provide more knowledge about educational curriculum and learning process such as making a plan, research ,innovation, project-based teaching to the personnel and should be assessed by the related education agencies according to the core curriculum 5) for the aspect of the academic , should give the school educational committees, community leaders, students' parents and students have participation in the activities of the centers and 6) for the aspect of the curriculum activities, should encourage the child development center to create a network at the all levels: sub-district, districts and province .Encouraged the centers to work with a standardized quality.

KEYWORDS: State, Problem, Child Development Centre, Local government

ภูมิหลัง

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคมและทางด้านการศึกษาที่จะต้องเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่การเป็นสมาคมอาเซียน ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2554 – 2559 จึงได้มุ่งเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้เข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการนำหลักคิดหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความเพียร มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคม และหนุนเสริมสถาบันทางสังคมให้แข็งแกร่งและเอื้อต่อการพัฒนาคน พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีการส่งสมทบทางปัญญา เชื่อมโยงการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาสู่การเสริมสร้างขีดความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพ และการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม และจริยธรรม โดยส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพศูนย์เด็กเล็กทั้งในชุมชน สถานประกอบการ และ หน่วยงานภาครัฐให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับภูมิสังคม โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพของผู้ดูแลเด็ก และการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างคนสามวัย (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11, หน้า 77-78)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในหมวดที่ 5 มาตรา 49 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มาตรา 80 (3) และ (4) รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายฯ ว่า การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน

การจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรศาสนา และเอกชนสอดคล้องกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดได้ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ อีกทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) บัญญัติให้เทศบาลเมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง เด็กที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและมีพัฒนาการทุกด้านที่เหมาะสมกับวัย ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม จะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ เด็กในวัยแรกเริ่มของชีวิต หรือที่เรียกว่า “เด็กปฐมวัย” จัดว่าเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของชีวิต เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว เป็นวัยแห่งการพัฒนา ทั้งนี้เพราะการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ด้านสังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสติปัญญาจะสามารถเจริญและหล่อหลอมได้ดีในช่วงวัยนี้ พัฒนาการใดๆ ที่เกิดขึ้นในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาการในช่วงอื่น ๆ ของชีวิตเป็นอย่างมากเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรักความเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้สำรวจสร้างสรรค์ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกตัดสินใจใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ผู้ที่รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาเต็มศักยภาพ ส่งเสริมให้เด็กสังเกต สำรวจสร้างสรรค์และยิ่งเด็กมีความกระตือรือร้นยิ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ผู้รับผิดชอบจึงต้องส่งเสริม สนับสนุนให้ความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่เด็กวัยนี้เป็นพิเศษ เพราะจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและในชีวิตของเด็กต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า ก)

สถานการณ์ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างกันในด้านมาตรฐานการศึกษาจากการศึกษาข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาพบข้อเท็จจริงจากการประเมินสถานการณ์และทดสอบพัฒนาการอย่างคัดกรองในเด็กปฐมวัย (0-5 ปี)ซึ่งพบว่าโดยภาพรวมเด็กปฐมวัยมีแนวโน้มพัฒนาการล่าช้าในด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมสติปัญญาและจริยธรรมซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาสรุปประเด็นปัญหาและสาเหตุของปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียนได้แก่เด็กไม่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพเด็กไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีสาเหตุมาจากความไม่พร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีไม่เพียงพอที่จะให้บริการในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างทั่วถึงขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลการพัฒนาเด็กปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการพ่อแม่ผู้ปกครองและครูขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเด็กตามวัยที่ถูกต้องเหมาะสมและเด็กบางส่วนมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันทำให้ขาดโอกาสในการรับบริการการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีองค์ประกอบหลายประการอาทิด้านบุคลากรด้าน

งบประมาณด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านกระบวนการบริหารจัดการซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งล้วนมีความแตกต่างกันจึงส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 มาตรา 16, 17 พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มาตรา 66, 67 (5) ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาก็ได้บัญญัติไว้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดก็ได้ ตามความพร้อมความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ประกอบกับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 30 ให้ถ่ายโอนภารกิจให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป., หน้า 2)

การจัดการศึกษาปฐมวัย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่การจัดการศึกษาปฐมวัยถือเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-5 ปี จะเป็นช่วงอายุที่สามารถพัฒนาความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาได้เต็มที่ หากไม่ได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาในช่วงนี้อาจจะมีผลให้การพัฒนาการด้านต่างๆ เป็นไปอย่างเชื่องช้า ซึ่งจะกระทบต่อการเจริญเติบโตในอนาคต (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 1)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง การดูแลรับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือเป็นภารกิจที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กเล็กในชุมชน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการกระจายโอกาสการเตรียมความพร้อม และพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพ สามารถเตรียมความพร้อมเด็กเล็กเพื่อให้เด็กมีความพร้อมทางวุฒิภาวะ และแบ่งเบาภาระการดูแลเด็กให้พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขหมดความกังวลใจ (กระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป., หน้า 1)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภูมีปัญหามากน้อยเพียงใด และหาข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้บริหารจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่พบในการจัดการศึกษาปฐมวัยและนำข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการศึกษาไปปรับปรุงพัฒนาหน่วยงานของตนเองต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ตามความคิดเห็นของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงานและหน่วยงานที่สังกัด
3. เพื่อหาแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้านดังต่อไปนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กระทรวงมหาดไทย, กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553, หน้า 4-53) ตามแผนภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

(Independent Variable)

สถานภาพ

1.ระดับการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรีขึ้นไป

2. ตำแหน่งหน้าที่

- 1) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/รักษาการแทน
- 2) ครูผู้ดูแลเด็ก
- 3) ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) ต่ำกว่า 5 ปี
- 2) 5-10 ปี
- 3) มากกว่า 10 ปี

4. หน่วยงานที่สังกัด

- 1) เทศบาล
- 2) องค์กรบริหารส่วนตำบล

ตัวแปรตาม

(Dependent Variable)

ปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดหนองบัวลำภู

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตารางภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย

1. ประชากร ได้แก่ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 1,052 คน ประกอบด้วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/รักษาการแทนหัวหน้าศูนย์, ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 280 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan(1970 : 607-610)

3. กลุ่มเป้าหมาย สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากเป็นผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเลือกเฉพาะผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information) จำนวน 8 คนประกอบด้วยบุคคล 8 กลุ่มดังนี้ 1) ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น 2) ปลัดส่วนท้องถิ่น 3) ผู้อำนวยการ/หัวหน้ากองการศึกษา 4) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5) ครูผู้ดูแลเด็ก 6) ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 7) ผู้ทรงคุณวุฒิ 8) ผู้แทนผู้ปกครอง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงานและหน่วยงานที่สังกัด

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .985

2. แบบสัมภาษณ์จำนวน 1 ฉบับ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภูโดยประเด็นการสัมภาษณ์ครอบคลุม 6 ด้านคือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยเช่นเดียวกันในแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structure interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม

1.1 ขออนุญาตจากบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู

1.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

1.3 ผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และบางส่วนให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยได้อำนวยความสะดวกในการจัดส่งคืน

1.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล

1.5 นำข้อมูลที่ได้อำนาจวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติตามจุดประสงค์ของการวิจัย

2 เครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) ขออนุญาตจากบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู

2) ติดต่อประสานงานกลุ่มเป้าหมายเพื่อนัดหมาย วัน เวลาและสถานที่การสัมภาษณ์

- 3) ดำเนินการสัมภาษณ์โดยยึดหลักการสัมภาษณ์ที่ดี
- 4) เมื่อสัมภาษณ์ครบและครอบคลุมทุกประเด็น ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ทุกชุดขณะสัมภาษณ์ ระหว่างสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation)
- 5) ปิดการสัมภาษณ์ด้วยการกล่าวที่แสดงว่าข้อมูลที่ได้รับมีคุณค่าต่อการวิจัยครั้งนี้
- 6) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ นำมาจัดเรียงลำดับแบบสอบถามและลงรหัส แล้วประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ข้อมูลปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) รายข้อ รายด้านและโดยรวมแล้วนำมาแปลผลตามเกณฑ์

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และหน่วยงานที่สังกัด ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Multiple comparison) ด้วยวิธีของ Scheffe’

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป เป็นครูผู้ดูแลเด็ก มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 5-10 ปี และส่วนใหญ่อยู่ในสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล

2. ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากที่สุดไปหาน้อยสุดดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 4) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 5) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 6) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือผู้บริหารมีนโยบายแผนและจัดตั้งงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพ รองลงมาคือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี

บทบาทในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและรายชื่อที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระเบียบหรือข้อบังคับในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 ด้านบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/รักษาการแทนหัวหน้าศูนย์ ครูและผู้ดูแลเด็กได้มีการอบรมเพื่อพัฒนาให้ความรู้ทักษะการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีและสุขภาพร่างกายแข็งแรงและรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครูและผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านมีความรู้ความสามารถและมีวุฒิการศึกษาด้านปฐมวัย

2.3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและท้องถิ่น รองลงมาคือผู้ปกครองนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนของครูและผู้ดูแลเด็กและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้

2.4 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประสานงานระหว่างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับจังหวัด รองลงมาคือหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/รักษาการแทนหัวหน้าศูนย์ ครูและผู้ดูแลเด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับจังหวัดและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/รักษาการแทนหัวหน้าศูนย์ ครูและผู้ดูแลเด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับตำบล

2.5 ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการล็อกประตูในการเข้า-ออก นอกบริเวณอาคารสำหรับเจ้าหน้าที่เปิด-ปิด มีรังสีสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัวหรือประกอบอาหารมีประตูปิดที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้ รองลงมาคืออ่างล้างหน้าเพียงพอต่อเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่านห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอและอากาศถ่ายเทได้สะดวก

2.6 การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ เพื่อการร่วมปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมาคือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้และให้บริการด้านอื่นๆแก่ชุมชน เช่น ด้านอาคารสถานที่ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ ด้านวิชาการ สารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ด้านการเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือชุมชน และผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงานและหน่วยงานที่สังกัด ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

3.1 ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

3.3 ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่า มี 1 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

3.4 ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 1 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาเฉพาะใน ประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

4.1 ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการศึกษา พบว่า ควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการ จัดการศึกษาให้ถูกต้อง และศึกษาดูงานจากหน่วยงานต้นสังกัดที่ประสบความสำเร็จด้านการจัด ควรส่งเสริมให้หัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการจัดการ ศึกษาตาม หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

4.2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณใน การก่อสร้างห้องเรียนและห้องกิจกรรมให้เพียงพอต่อจำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้น จัดหาเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอ หลากหลายได้มาตรฐานและปลอดภัยให้กับเด็ก และควรมีเกณฑ์ การจัดอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ ปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ชัดเจนและเป็นต้นแบบ

4.3 ด้านกิจกรรมและการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ควรจัดบริการให้ความรู้ ความเข้าใจกับพ่อแม่ ผู้ปกครองในเรื่องจิตวิทยาเด็กปฐมวัยและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กทุกคนในสภาวะต่าง ๆ กันอย่างถูกต้องเหมาะสมตาม วัย ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับ ชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง และควรจัดให้มีวิธีการประเมินผลการพัฒนาการเด็กปฐมวัยและคู่มือในการสังเกต พัฒนาการของเด็กแบบง่าย ที่พ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็ก สามารถใช้สังเกตพัฒนาการของเด็กได้

4.4 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน พบว่า ควรส่งเสริม ผู้บริหารควรให้ ความสำคัญในการจัด

การศึกษาปฐมวัย และจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ชัดเจนเหมาะสมและต่อเนื่อง และควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มากขึ้นเพื่อให้ชุมชนและท้องถิ่นเป็นชุมชนกำลังที่ช่วย ดูแลเด็กได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ

4.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่าควรให้คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน นักเรียน มีส่วนร่วมมิอในการจัดกิจกรรมต่างๆ มีการสร้างเครือข่าย หรือคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆอย่างต่อเนื่อง

4.6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่าควรมีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กมีการสร้างเครือข่ายทั้งระดับตำบล อำเภอและจังหวัด มีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานอย่างมี คุณภาพและได้มาตรฐาน.ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรมีการวาง

แผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการศึกษาดูงาน และควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการชมรมที่เป็นทีมงานที่พร้อมกำหนดภารกิจหน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 4) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 5) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 6) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารขาดการกำหนดนโยบายแผนและจัดตั้งงบประมาณเพื่อการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพเท่าที่ควร ครูและผู้ดูแลเด็กขาดการเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาให้มีความรู้ทักษะการดูแลเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องและขาดการจัดทำแผนประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและท้องถิ่น ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนของครูและผู้ดูแลเด็ก ขาดการประสานงานระหว่างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับจังหวัดสอดคล้องกับงานวิจัยของ *เบญจวรรณ ศรศรี* (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูนจังหวัดพิจิตร พบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ *รัชณี ธาตว* (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กมีความเห็นต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของ *วสินี สารบรรณ* (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาของการดำเนินการดูแลเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สภาพการปฏิบัติงานการดำเนินการดูแลเด็กเล็ก ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับงานวิจัยของ *อุษารัตน์ สวา* (2557) ผลการศึกษาระดับสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดยะลา ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ภาพรวมมีสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และด้านคุณภาพเด็ก มีสภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ซึ่งด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ *ธัญธิชา ไต้อุดม* (2556) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีด้านที่มีปัญหาสูงสุด 3 ด้านได้แก่ด้านบุคลากร รองลงมาคือด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยและด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและด้านที่มีปัญหาลดต่ำสุดคือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เมื่อพิจารณาปัญหาและแนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นรายด้านดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ร่วมกับโรงเรียนทำให้การบริหารจัดการด้านงบประมาณล่าช้า ส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นไปตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ที่ให้สถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกหน่วยงาน ทุกสังกัด ได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน สร้างเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เติบโตและมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเหมาะสมกับวัย เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพต่อไปสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ ศรศรี (2556) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร อุซารัตน์ สาบา (2557) ผลการศึกษาระดับสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดยะลา ธนย์ธิดา ไต้อุดม (2556) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก กิตติศัพท์ ไชยทอง (2555) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอมะสรวย จังหวัดเชียงรายและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการศึกษาให้ถูกต้อง และศึกษาดูงานจากหน่วยงานต้นสังกัดที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการศึกษา ควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้รับทุนการศึกษาปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัยทุกคน ควรส่งเสริมให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการจัดการศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

2. ด้านบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบจัดหาหรือจัดจ้างบุคลากรทางการศึกษาเป็นหัวหน้าศูนย์และแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำหน้าที่บริหารจัดการ งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 6 ด้านและด้านธุรการ โดยปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานเพื่อให้ศูนย์มีระบบ ได้มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด (2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ ศรศรี (2556) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร งานวิจัยของสุนัน ชันทะสิทธิ์ (2552) การศึกษาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย งานวิจัยของรัชณี ฮาดดา (2555) การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี กิตติศัพท์ ไชยทอง (2555) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอมะสรวย จังหวัดเชียงรายและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ ผู้บริหารควรมีความเข้าใจและมีความตระหนักใน ความสำคัญของการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยและการพัฒนาเด็กเล็กอย่างมีคุณภาพ เข้ามากำกับ ดูแล และควบคุมการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็กได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีทางการศึกษาขึ้นไป สาขาวิชาเอกอนุบาลหรือปฐมวัย เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ และมีภาวะผู้นำ มีความรู้เรื่องโภชนาการและอาหารเป็นอย่างดี เป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีและสุขภาพร่างกายแข็งแรง ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและบรรจุลงในแผนพัฒนาของเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล จัด ประสพการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเหมาะสมตามวัย และมีจำนวนเพียงพอและสอดคล้องกับจำนวนเด็ก

3. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานได้คำนึงถึง/เอาใจใส่ จัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมเป็นไปตามเกณฑ์ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้กำหนดให้ส่วนงานที่จัดการศึกษาดำเนินการสอดคล้องกับงานวิจัยของวาลินี สารบรรณ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาของการดำเนินการดูแลเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี ธนย์ธิชา ไต้อุดม(2556) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก และสุดารัตน์ อึ้งสกุล(2551) สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสกลนครและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ กำหนดที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้อยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม และปลอดภัยกับเด็กเล็ก มีจำนวนชั้นไม่เกิน 2 ชั้นนับจากพื้นดิน มีมาตรการป้องกันอัคคีภัย อุบัติภัยต่าง ๆ อย่างรัดกุม ห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีแสงสว่างอย่างเพียงพอและมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีน้ำสะอาดสำหรับการอุปโภคและบริโภคอย่างเพียงพอกับจำนวนเด็ก มีจำนวนห้องส้วมเพียงพอกับจำนวนเด็ก สะอาด และถูกสุขลักษณะ จัดที่แปร่งพื้นสำหรับเด็กให้มีจำนวนเพียงพอและไม่ลื่น พื้นในห้องส้วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำหรับเด็กควรมีพื้นที่เหมาะสมกับตัวเด็กและพื้นไม่ลื่น จัดให้มีอุปกรณ์เครื่องใช้สำหรับเด็กอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนเด็ก จัดให้มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จัดพื้นที่เล่นกลางแจ้ง ที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก และมีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัยและเพียงพอกับจำนวนเด็ก

4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดเล็ก ทำให้มีบุคลากรในการปฏิบัติงานและงบประมาณมีจำกัด จึงเป็นสาเหตุทำให้การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชณี ธาตว(2555) การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี กิตติศัพท์ ใจทน(2555) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงรายและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ควรส่งเสริม ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย และจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ชัดเจนเหมาะสมและต่อเนื่อง และควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มากขึ้นเพื่อให้ชุมชนและท้องถิ่นเป็นชุมชนกำลังที่ช่วยดูแลเด็กได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพและจัดให้มีวิธีการประเมินผลการพัฒนาการเด็กปฐมวัยและคู่มือในการสังเกตพัฒนาการของเด็กแบบง่าย ที่พ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็ก สามารถใช้สังเกตพัฒนาการของเด็กได้

5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้และบริการด้านการศึกษาในระดับปฐมวัยในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการประชุมชี้แจงให้ประชาชน ชุมชน ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาและประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ โดยมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อที่จะได้รับความร่วมมือจากชุมชนในด้านงบประมาณและเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของวาลินี สารบรรณ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาของการดำเนินการดูแลเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานีและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบถึงการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน โดยเฉพาะผู้ปกครองเด็กเล็ก จัดกิจกรรมเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมทำประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา

การศึกษาของท้องถิ่น จัดอบรมให้ความรู้ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงานและแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน นักเรียน มีส่วนร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ มีการสร้างเครือข่ายหรือคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆอย่างต่อเนื่องจัดให้มีการติดตามและประเมินพัฒนาการเด็กจากภาคส่วนต่าง ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ให้โอกาสผู้ปกครองและชุมชนในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยการบริจาคทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อระดมทรัพยากรในชุมชนและหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการจัดประชุมทางวิชาการและปฏิบัติการร่วมกันในระดับตำบล อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในระดับตำบล และอำเภออย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชณี ฮาตา (2555) การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี กิตติศัพท์ ไชยทอง (2555) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงรายและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดหนองบัวลำภู ควรมีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างเครือข่ายทั้งระดับตำบล อำเภอและจังหวัด มีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน.ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการศึกษาดูงาน และควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการชมรมที่เป็นทีมงานที่พร้อมกำหนดภารกิจหน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรจะนำผลการวิจัยไปพัฒนาศักยภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้ปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นน้อยลงและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดอบรม/ศึกษาดูงานให้แก่ครูผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการประเมินภายนอกและการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ของการประเมินภายนอก มีความพร้อมรองรับการประเมิน และควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอมีความรวดเร็วยิ่งขึ้นไปจึงจะสามารถตรวจสอบได้

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดบุคลากรที่รับผิดชอบตำแหน่งภารโรงและยามรักษาความปลอดภัยโดยตรงควรจัดสรรงบประมาณในการจัดจ้าง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการนิเทศ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ส่งเสริมบุคลากรให้ร่วมมือกันพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็ก ส่งเสริมบุคลากรให้ร่วมมือกันจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบและเหมาะสมกับตำแหน่ง ส่งเสริมให้ธุรการ/การเงิน/พัสดุ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบของทางราชการและหนังสือสั่งการ ส่งเสริมบุคลากรให้ทุ่มเทและเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งเสริมบุคลากรให้มีการประชุมร่วมกัน เพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. บุคลากรที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีมาตรการเพื่อความปลอดภัยโดยการติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย มีมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน จัดให้มีห้องน้ำห้องสุขาเพียงพอ สะอาดถูกสุขอนามัยและปลอดภัย จัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายนอกอาคาร มีรั้วกันเป็นสัดส่วน สนามเด็กเล่นพื้นที่กลางแจ้งมีความปลอดภัย จัดให้มีที่เก็บสิ่งปฏิกูลทั้งภายในและภายนอกอาคารเพียงพอและถูกสุขลักษณะ จัดให้มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาเด็กอย่างเหมาะสม จัดให้มีสถานที่ประกอบอาหารและสถานที่รับประทานอาหารที่สะอาดเป็นระเบียบถูกสุขอนามัย ดูแลให้อาคารเรียนอยู่ในสภาพแข็งแรง มั่นคง ปลอดภัย

5. ควรจัดตั้งงบประมาณในการจัดหาสื่ออย่างหลากหลายทันสมัยและเหมาะสม หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสนับสนุนด้านงานวิจัยและการผลิตสื่อนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ มีการนิเทศการศึกษาช่วยเหลือแนะนำอย่างสม่ำเสมอเป็นระบบ มีการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัยเพื่อจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประเมินคุณภาพภายใน

6. ควรเชิญวิทยากรภายนอกในชุมชนมาให้ความรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาในท้องถิ่นทุกภาคส่วนควรให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สิน การระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนา งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งบประมาณ งานบุคลากร และความสัมพันธ์กับชุมชน การพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การพบปะเพื่อรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การให้คำแนะนำปรึกษาในการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากกว่าเดิม

7. ควรมีการจัดประชุมทางวิชาการและปฏิบัติการร่วมกันในระดับตำบล อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในระดับตำบล และอำเภออย่างต่อเนื่อง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายและนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาเครือข่าย มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการส่งเสริมสนับสนุนจัดประชุมเพื่อสร้างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดทำแผนความร่วมมือ เพื่อสร้างเครือข่ายการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน มีการประสานความร่วมมือกับทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องในการสร้างเครือข่ายมีการจัดตั้งชมรม และคณะกรรมการในการปฏิบัติงานของเครือข่าย ใช้กิจกรรมเครือข่ายเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน มีการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เหมาะสมกับชุมชน ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ควรมีการวิจัยการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- _____. (2548). **คู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2544). **การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2543. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2540). เด็กปฐมวัยในท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง, *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 1(1), 43-51.
- กิตติศัพท์ ไชย. (2555). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย**. *วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. เชียงราย : สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- จรรยา ชินสี. (2552). **แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขต อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่**. *การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. เชียงใหม่* : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธัญธิชา ใต้อุดม. (2556). **การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก**. *วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลย์สงคราม.
- เบญจวรรณ ศรศรี. (2556). **การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร**. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (การศึกษาปฐมวัย)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- รัชนิ ชาติ. (2555). **การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด อุบลราชธานี**. *วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี.
- วาสนี สารบรรณ. (2555). **การศึกษาสภาพและปัญหาของการดำเนินการดูแลเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี**. *วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุธารัตน์ อึ้งสกุล. (2551). **สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสกลนคร**. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สุนัน ชันทะสิทธิ. (2552). การศึกษาการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเลย. ปริญญาโท ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

อุษารัตน์ สาบา. (2557). สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555- 2559). เข้าถึงได้จาก [http:// www.nesdb.go.th/ Default.aspx? tabid395](http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid395) วันที่ค้น 1 ตุลาคม 2560.